

Fenomenologi som teori och metod i genusforskning (7,5 hp)

Phenomenology as theory and method in gender research (7,5 ECTS)

Nivå: Forskarutbildning

1. Beslut om inrättande

Kursplanen har fastställts av Genusforskarskolans styrelse 2007-09-12.

2. Innehåll

Fenomenologi utgör en viktig forskningstradition inom vetenskaplig verksamhet, och utgör en del av bakgrunden till det som allmänt kallas kvalitativa forskningsansatser. Kursen presenterar huvuddrag och några centrala tänkare inom den fenomenologiska idétraditionen och ger kännedom om dess roll som kritisk kommentar till en objektivistisk vetenskapsförståelse. Vidare diskuteras dess tillämpning och uttolkning inom litteratur, feministisk filosofi och genusforskning. Särskild vikt läggs vid att tydliggöra fenomenologins ontologiska och kunskapsteoretiska utgångspunkter, och att granska tillämpningen av dessa i olika genusvetenskapliga ansatser.

3. Genomförande och examination

En gemensam kärna i kursen är en fördjupning i ett urval av klassiska fenomenologiska texter. Kursen består i övrigt av några tematiska fördjupningsuppgifter där vi kritiskt granskar feministfilosofiska, genusvetenskapliga och litterära texter vilka tillämpar en fenomenologisk ansats. Kursen examineras genom aktivt seminariedeltagande samt presentation av individuellt paper.

4. Lärandemål

Efter avslutad kurs ska doktoranderna:

- ha god kännedom om huvuddrag i den fenomenologiska idétraditionen och dess centrala tänkare
- kunna självständigt reflektera kring ett fenomenologiskt tillnärmelsesätt ur ett genusteoretiskt perspektiv
- kunna kritiskt granska genusvetenskapliga och litterära texter med en fenomenologisk ansats

5. Litteratur

Bartky, Sandra Lee. 1990. *Femininity and Domination: Studies in the Phenomenology of Oppression*. New York: Routledge. (urval: 11-44)

de Beauvoir, Simone. 2002. *Det andra könet*. Stockholm: Norstedt. (urval: Bok II, Den levda erfarenheten: kap. I- VI: s 321 – 625)

Ekman, Kerstin. 2007. *Herrarna i skogen*. Stockholm: Bonnier. (urval: ur ”Den lövgröna skogen” s. 56 – 79, ur ”Varelserna” s. 153-162, ur ”Förvandlingsrummet” s. 374-389)

Grønlien Zetterqvist, Kristin. 2002. *Att vara kroppssubjekt. Ett fenomenologiskt bidrag till*

feministisk filosofi och religionsfilosofi. Diss. Uppsala. (urval: gärna hela men *minst* följande kapitel: "Erfarenheter av fruktsamhet" samt "Livsmening")

Heinämaa, Sara. 2003. *Toward a phenomenology of sexual difference: Husserl, Merleau-Ponty, Beauvoir*. Lanham: Rowman & Littlefield. (urval: Introduction samt kapitel 2 och 3, dvs s. xi-xxi, 21-79)

Husserl, Edmund. 1989. *Fenomenologins idé*. Göteborg: Daidalos. (urval: s 57-78)

Lidman, Sara. 1997. *Lifsens rot*. Stockholm: Bonnier.

van Manen, Max. 1998. "Modalities of Body Experience in Illness and Health". In: *Qualitative Health Research: An International, Interdisciplinary Journal*. Sage Periodicals Press. Vol 8, No. 1, pp. 7-24.

Merleau-Ponty, Maurice. 1997. *Kroppens fenomenologi*. Göteborg: Daidalos. (urval: s. 13-19, 51-56, 98-178)

Moi, Toril. 2005. "What is a woman? Sex, Gender and the Body in Feminist Theory". I: *Sex, gender and the body*.

Woolf, Virginia. 1993. "Street Haunting: A London Adventure". I: *The Crowded Dance of Modern Life*. Selected essays: vol 2 (ed. Rachel Bowlby).

Young, Iris Marion. 2005. *On Female Body Experience: "Throwing like a girl and other essays"*. Oxford: Oxford University Press. (urval: "Breasted Experience", "Pregnant Embodiment", "Throwing like a girl") (tillgänglig på e-brary) (texten "Throwing like a girl" finns översatt till svenska i antologin *Att kasta tjejkast*)

Zahavi, Dan. 2003. *Husserl's Phenomenology*. Stanford University Press, p 98-133. (tillgänglig på e-brary)

Referenslitteratur:

Bengtsson, Jan. 2001. *Sammanflätningar. Husserls och Merleau-Pontys fenomenologi*. Göteborg: Daidalos.

Bullington, Jennifer. 2007. *Psykosomatik: Om kropp, själ och meningsskapande*. Stockholm: Studentlitteratur.

_____. *The Mysterious Life of the Body: A New Look at Psychosomatics*. Diss. Linköping. *Feminist Phenomenology*. 2000. Linda Fisher & Lester Embree eds. Dordrecht: Kluwer.

Husserl, Edmund. 2004. *Idéer till en ren fenomenologi och fenomenologisk filosofi*.

Kirkengen, Anne Luise. 1997. *Embodiment of Sexual Boundary Violations in Childhood: A Phenomenological-Hermenutical Study of the Health Impact of Childhood Sexual Abuse*. Diss. Oslo.

Listerborn, Carina. 2002. *Trygg stad: Diskurser om kvinnors rädsla i forskning*,

policyutveckling och lokal praktik. Diss. Göteborg: Chalmers.

Schütz, Alfred. 1999. *Den sociala världens fenomenologi*. Göteborg: Daidalos.

Selboe, Tone. 2003. *Litterære vaganter : byens betydning hos seks kvinnelige forfattere*. Oslo: Pax forlag.

Ytterligare litteratur tillkommer inför examinationsuppgiften.

Umeå universitet, Enheten för genusforskarskolan, 901 87 UMEÅ Telefon: 090-786 60 43,
Telefax: 090-786 97 10 www.umu.se/genusforskning/